

ΜΝΗΜΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΠΑΛΑΙ ΤΕ ΚΑΙ ΝΥΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΕΣ

ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ (1902-1910)

ΕΘΝΟΪΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΚΑΛΑΦΑΤΗ (+1922)

Επειδή κατά τα τέλη του 19 ου αιώνας η κυρίαρχη πλέον ιδεολογία του Πανσλαβισμού στη Θράκη και κυρίως στην Μακεδονία είχε επιβληθεί από τους κρυπτόμενους όπισθεν των βουλγαροεξαρχικών και των Σέρβων εθνικιστών ομοδόξους Ρώσους, ενώ ήδη από το 1870 η Υψηλή Πύλη με την ανατολίτικη, σαφέστατα ανθελληνική και σε βάρος των εκκλησιαστικών δικαίων του Οικουμενικού Πατριαρχείου, διπλωματική τακτική και δολία μεθοδευμένη πολιτική αυτής ενίσχυε ή ανεχόταν, άλλοτε εμφανώς και άλλοτε αφανώς, την ανθελληνική και αντιπατριαρχική δράση της σχισματικής βουλγαρικής εξουσίας, ο μεγαλόπνοος και αποφασιστικός αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ (1901-1912) αντέδρασε άμεσα και δυναμικά εκλέγοντας και αποστέλλοντας νέους, δυναμικούς, όντως γνησίους πατριώτες και λίαν μεμορφωμένους Έλληνες Αρχιερείς του Φαναρίου στις απηνώς παντοιοτρόπως διωκόμενες, δεινώς δοκιμαζόμενες και εν μαρτυρίω διατελούσες πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες του Πρωτοκλήτου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Θρόνου στην πολύπαθη Μακεδονία και στη Θράκη. Ο εύστροφος Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ ε γνώριζε καλώς ότι οι νέοι εκείνοι Αρχιερείς, οι οποίοι διέθεταν τόλμη, θάρρος, αυτοθυσιαστικό πνεύμα, και γνήσιο ορθόδοξο εκκλησιαστικό φρόνημα, θα μπορέσουν να σταθούν με γενναιότητα, αποφασιστικότητα, ακμαίο εθνικό φρόνημα και αυταπάρνηση ζωής πλησίον του απηνώς και φρικωδέστατα δοκιμαζόμενου και διωκόμενου ελληνορθόδοξου ποιμνίου του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις πολλαπλώς χειμαζόμενες πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες αυτού στη Μακεδονία και Θράκη. Άξιον δε ιδιαίτερας μνείας είναι το γεγονός ότι την απαρχή της ως άνω σοφής τακτικής είχε θέσει σε εφαρμογή, αν και σε πιο περιορισμένο βαθμό και έκταση, ο συνετός προκάτοχος του Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ΄, αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντίνος Ε΄ (1897-1901).

Εάν λοιπόν κατ' εκείνη την κρίσιμη για την επιβίωση του Ελληνορθόδοξου πληθυσμού στις πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες της Μακεδονίας περίοδο ο Μητροπολίτης Καστορίας Γερμανός Καραβαγγέλης (1900-1908) υπήρξε ο υπεραμύντορας της Δυτικής Μακεδονίας έναντι του Πανσλαβισμού, άλλο τόσο στη κεντρική Μακεδονία ο Μητροπολίτης Δράμας(1902-1910), μετέπειτα δε Εθνοϊερομάρτυρας Μητροπολίτης Σμύρνης Άγιος Χρυσόστομος Καλαφάτης (+1922) υπήρξε ο ακατάβλητος υπέρμαχος των δικαίων του Μακεδονικού Ελληνισμού, ο οποίος ιερώ ζήλω και πάση θυσία και δυνάμει εκράτησε στους κόλπους της φιλοστόργου και πολυμαρτυρικής καθηγιασμένης κοινής τροφού ημών Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου εν Ορθοδόξοις Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας το Ελληνορθόδοξο ποίμνιό του αποκρούοντας με κάθε μέσο την πανσλαβιστική και δη την βουλγαρική προπαγάνδα με κίνδυνο ακόμη και

αυτής ταύτης της ζωής του γενόμενος στόχος τόσο των οθωμανικών τοπικών αρχών όσο και των σχισματικών βουλγαροεξαρχικών .

Ο Μητροπολίτης Δράμας Χρυσόστομος στις 20 Σεπτεμβρίου του έτους 1903 ομού μετά των Δημογερόντων, Εφόρων και Επιτρόπων της Ελληνορθοδόξου Κοινότητας Δράμας απέστειλε στον Οικουμενικό Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄ βαρυσήμαντη επιστολή στην οποία με από βάθους μυχίων και καρδίας κραυγή αγωνίας διατραγωδεί τα μαρτύρια και πάθη των Ελλήνων Ορθοδόξων της εκκλησιαστικής επαρχίας του ένεκα των παντοίων θηριωδιών των οργάνων της σχισματικής βουλγαρικής εξαρχίας και συγχρόνως εκθέτει με τον πλέον σαφή και τεκμηριωμένο τρόπο τα περί της ελληνικότητας της Μακεδονίας και των διαβιούντων σε αυτή πληθυσμών. Η μεγάλης ιστορικής σημασίας και αξίας αυτή επιστολή του Μητροπολίτου Δράμας Χρυσοστόμου , την οποία αναδημοσιεύουμε αποδίδοντάς την στην νεοελληνική γλώσσα , αποτελεί διαχρονική και λίαν επίκαιρη γραπτή παρακαταθήκη του Μακεδονομάχου Εθνοϊερομάρτυρος Ιεράρχου για τους επιγενομένους και έχει ως εξής : « *Παναγιώτατε Δέσποτα,*

Θεωρούμε ότι επί τέλους δικαιούμεθα και εμείς αμυνόμενοι υπέρ βωμών και εστιών και ρηγνύντες βαθείας οδύνης κραυγή να ερωτήσουμε : μέχρι τίνος , Παναγιώτατε Δέσποτα, είμεθα υπόχρεοι υβριζόμενοι να υπομένουμε , σφαζόμενοι, καιόμενοι, καταστρεφόμενοι , απαγόμενοι στα όρη και τα σπήλαια και μυρίους καθημερινώς υπομένοντες παρά των ανθρωπομόρφων τούτων του Βουλγαρικού κομιτάτου τεράτων θανάτους να ευλογούμε τους δημίους και τους φονευτές μας ;

Δεν αρκούν, Παναγιώτατε Δέσποτα, οι κατά την πάροδο μεν των τελευταίων τριάκοντα ετών, αλλ' ιδιαίτατα των επ' εσχάτων τούτων τριών ετών απηνείς απαραδειγμάτιστοι κατά παντός του Ελληνικού καταδιωγμοί, οι πρωτοφανείς και πρωτάκουστες κατά την σκληρότητα δηώσεις και αρπαγές και πυρπολήσεις κοινής ωφελείας ιδρυμάτων, σχολών, εκκλησιών και η μεταβολή σε ερείπια και σποδό και τέφρα ολοκλήρων Ορθοδόξων Ελληνικών χωριών.

Δεν αρκούν οι κατά εκατοντάδες πλέον και χιλιάδες αριθμούμενοι μαρτυρικοί θάνατοι τόσων και τόσων ιερέων, διδασκάλων, προκρίτων και λοιπών φιλήσυχων αστών, οι δολοφονίες και τα υπεράφθονα αίματα με τα οποία έπλυναν τα χερίά τους , επότισαν και εξύμωσαν όλο σχεδόν το έδαφος της Μακεδονίας , τα σε κάθε απάνθρωπο του κομιτάτου νεύμα προθυμότατα και ασυνειδητότατα υπείκοντα κακοποιά του Βουλγαρισμού στοιχεία και όργανα, τα οποία λόγω της πωρώσεώς τους επεζήτησαν να μας εξοντώσουν διά πρωτάκουστων ως προς την φρίκη και βδελυγμία μεθόδων βίας και ατιμίας οι οποίες εξεγείρουν κάθε πεπολιτισμένο άνθρωπο.

Δε αρκούν πάντα ταύτα τα οδυνηρά γεγονότα των οποίων λεπτομερή αφήγηση πλειστάκις κατ' επανάληψη άπαντες σχεδόν οι εν Μακεδονία Μητροπολίτες από κοινού μετά των Προκρίτων και Δημογερόντων μας , με κατώδυνη ψυχή και με πολλά δάκρυα και αναστεναγμούς διεβιβάσαμε στην Υμετέρα Παναγιότητα, και επέπρωτο και κατά τρόπο πλέον επισημότατο να εξυβρισθούμε και από την ίδια την Βουλγαρική Κυβέρνηση , η οποία με διακοίνωσή της προς τις Μεγάλες Δυνάμεις έκρινε συμφέρον προς τους σκοπούς της εκ των οποίων ο κυριώτατος ήταν να γίνει πιστευτό ότι πράγματι η Μακεδονία είναι χώρα Βουλγαρική, να μη φεισθεί μηδέ της ιερότητος του ημετέρου αξιώματος και ετόλμησε αναιδώς και εις επήκοον όλου του κόσμου να κατασυκοφαντήσει τους εν Μακεδονία Μητροπολίτες εκείνους, οι οποίοι και εκ

καθήκοντος και εξ ιερού υπουργήματος και επαγγέλματος είναι της ειρήνης οι απόστολοι, του Ευαγγελίου οι κήρυκες, της παρηγορίας οι άγγελοι, των δυστοχούντων και των καμνόντων και των επηρεαζομένων το κοινό και άμισθο ιατρείο και καταφύγιο, τους Μητροπολίτες, λέγουμε, του Ορθοδόξου λαού, ως του χειρίστου είδους εκβιαστές της θρησκευτικής συνειδήσεως και εμπρηστές ιερών βιβλίων και ερημώτες και καταστροφείς του εν ταις ημετέρες επαρχίες Βουλγαρικού λαού !

Τι, Παναγιώτατε Δέσποτα, επιζητώντας οι του Βουλγαρισμού οπαδοί, τι επιδιώκοντας τα μέλη του απαισίου κομιτάτου, άνοιξαν τόσο αχαλίνωτη γλώσσα εναντίον μας, εβυθίσθησαν στο αδιεξίτητο αυτό πέλαγος της μισαφρονίας και των αιμάτων, και εξετραχλήσθησαν σε τέτοιο σημείο ψευδοσύνης, ατασθαλίας, συκοφαντίας και ατιμίας δυσθεώρητο ύψος ; Τι ; επιδιώκουν διά τοιούτων μέσων και τοιούτων όπλων να αποδείξουν ότι η Μακεδονία είναι χώρα Βουλγαρική ;...Παναγιώτατε Δέσποτα, ουδένα λανθάνει ότι η Μακεδονική χώρα κατοικείται από του ενός άκρου μέχρι του άλλου υπο συμπαγούς και αδιασπάστου Ορθοδόξου Ελληνικού Λαού, παρ' όλες τις γελοίες στατιστικές, τις οποίες χαλκεύουν ιδιαίτερα επί τούτω πρακτορεία εντός και εκτός της Βουλγαρικής Ηγεμονίας.....

Οι Μακεδονικοί πληθυσμοί οποία συναίσθηση και συνείδηση είχαν και έχουν περί της Ελληνικής καταγωγής τους μαρτυρεί συν άλλοις πολλοίς και οικτρά αποτυχία της Σλαβικής προπαγάνδας, η οποία καίτοι διά παντοίων θυσιών και μυρίων μόχθων αγωνίσθηκε, όμως ουδ' επ' ελάχιστον κατόρθωσε να φέρει την ποθητή για την ίδια διαίρεση και διάσπαση μεταξύ ενός και του αυτού λαού, ομαίμονος και καθαρώς Ελληνικού. Λέγομε ομαίμονος και καθαρώς Ελληνικού και αρκεί να αναφέρουμε ολίγα μόνο ονόματα προκειμένου να εκτιμηθούμε αληθέστερα και δικαιότερα και από εκείνους οι οποίοι διάκεινται επαχθώς και δυσμενώς προς εμάς....

Ακόμη και σε αυτά τα ίδια τα βουλγαρόφωνα διαμερίσματα ή και σε άλαες περιοχές της Μακεδονίας όπου λαλείται υπό ολιγάριθμων Ορθοδόξων Χριστιανών η Αλβανική ή η Βλαχική γλώσσα, υπό το διάφορο και ποικίλο της γλώσσας ιδίωμα, ένα πνεύμα και ένα αίσθημα, το Ελληνικό, μία θρησκεία, η Ορθόδοξη Ελληνική, ένα σχολείο και μία παιδεία, η Ελληνική, εξωορόνησε μέχρι τούδε και ζωογονούν τους λαούς αυτούς, οι οποίοι εγνώρισαν να εκτιμούν τις άπειρες θυσίες στις οποίες ο Ελληνικός κλήρος υπεβλήθη προς προφυλακή και προστασία του πολυτιμοτάτου από τα αγαθά του κόσμου του λαού τούτου, που είναι η θρησκεία και η παιδεία...Επειδή όμως, όπως σε κάθε ζήτημα, έτσι και επί του προκειμένου εθνολογικού ζητήματος, η δύναμη των αριθμών είναι η ευγλωττοτάτη των αποδείξεων και το πλέον ακταμάχητο των επιχειρημάτων στο οποίο δεν δύναται να αρνηθεί πίστι ο οποιοσδήποτε την αλήθεια και την λογική του σεβόμενος άνθρωπος.....ακριβώς δε η σε κάθε μακεδονικόκυρίως τόπο ασύγκριτη υπεροχή του Ελληνικού στοιχείου απέναντι ασθενούς, πτωχής και πνευματικώς και κοινωνικώς αναπήρου Βουλγαρικής μειονότητας δύναται να εξηγήσει την μακροχρόνια ανοχή και περιφρόνηση την οποία μέχρι ώρας ετηρήσαμε απέναντι αφρόνων και απεγνωσμένων, οι οιπιοι εφαντάσθησαν ότι δύνανται όπως η γαλή του μύθου να καταφάγουν λείχοντες (γλείφοντας) και αυτοί διά της γλώσσας τους το αιωνόβιο εκ χάλυβος και γρανίτου συμπεπηγμένο ακατάλυτο οικοδόμημα και οι οποίοι απειράθησαν να προξενίσουν ανατροπές καθεστώτων και καταστροφές προαιωνίων δικαίων ... δι' αρπαγών και λεηλασιών, διά φόνων και απαγωγών και εκβιασμών, διά δηλητηρίου και δυναμίτιδος και παντοίων άλλων απανθρώπων επινοημάτων.

Μη δυνάμενοι οι Βουλγαριστές να νικήσουν και να υπερισχύσουν και να διατηρηθούν διά του πολιτισμού και της παιδείας, διά της ημερώσεως και της εντίμου εργασίας, καρπών της ειρήνης και της αληθούς ισχύος των λαών, εποιήσαντο έκκληση στην βία και επεκαλέσαντο την δυναμίτιδα προκειμένου να καταβάλουν την λογική των πραγμάτων και την ισχύ των αριθμών και εξήτησαν να μας νικήσουν διά της δολοφονίας των προκριτοτέρων του Έθνους μας, διά της αρπάγης των σχολών και εκκλησιών μας, διά του εμπρησμού των θημωνιών, των οικιών, των περιουσιών και αυτών, φοβερό ειπείν, των χωριών μας!

Και όμως εκείνο, το οποίο για κάθε λογικό και ευσυνείδητο άνθρωπο απετέλεσε πανταχού και αποτελεί και τώρα για εμάς την δύναμη και την ισχύ του δικαίου και της αληθείας, δηλαδή την τιμώσα τους ημέτερους Ελληνικούς λαούς σύνεση, μακροθυμία και ανοχή, η οποία αντλείται εκ της βαθείας συναισθήσεως της ημετέρας ακαταμαχίτου δυνάμεως, η αναιδής Βουλγαρική πολιτική επειράθη και ετόλμησε να παραστήσει ως αδυναμία και σχεδόν αι ανυπαρξία της ημετέρας φυλής και ετόλμησε αυτό σε ημέρες κατά τις οποίες στην Μακεδονία ο Βουλγαρισμός επιθυμώντας και ενώπιον των ξένων να δικαιολογήσει το φυσικώς ανόσιο των πολυεδών αυτού αγώνων και προσπαθειών, ουδέν άλλο έχει μάλλον περισπούδαστο έργο ει μη να καταγγέλει εμάς ως το κακό δαίμονα...ως το μέγιστο κώλυμα και ως τον άβατο βράχο στους απονενοημένους και ανατρεπτικούς αυτούς σκοπούς! Αυτό βέβαια ουδέν άλλο μαρτυρεί, ει μη ότι ασυνειδήτως και αυτοί διακηρύττουν και ομολογούν και αποδεικνύουν εκείνο, το οποίο επιζητούν να παραμορφώσουν και αρνηθούν!!

Παναγιώτατε Δέσποτα, προκειμένου να εκτιμηθεί δεόντως η ακατάβλητη και απaráμιλλη δύναμη της ημετέρας φυλής ενταύθα, ρκεί να πούμε ότι τα θύματα ενταύθα κατίσχυσαν αείποτε και κατισχύουν των δημίων τους, ότι το αίμα των εθνομαρτύρων της Μακεδονικής γης έγιναν σπορά παραγαγούσα υπεράφθονη βλάστηση και πολλαπλασιασμό των ημετέρων, ότι τα ανόσια πυρά διά των οποίων επεζήτησαν καίοντες τους ημέτερους ιερείς και διδασκάλους, τα σχολεία, τις εκκλησίες και τα χωριά μας, προκειμένου να εξαφανίσουν το μνημόσυνό μας από της γης, αυτά τα ανόσια πυρά κατέκαυσαν και αποδεκάτισαν αυτούς τούτους τους εμπρηστές μας και δολοφόνους, οι οποίοι βαρέως τώρα συναισθάνονται ότι παρ' όλες αυτές τις βδελυρίες και τα ανοσιουργήματά τους τα οποία προκαλούν φρίκη, καθόλου το έδαφος (της Μακεδονίας) δεν καθαρίσθηκε υπέρ αυτών και ούτε βήμα δεν προχώρησαν προς τα εμπρος.

Πάντα ταύτα όμως εγίνονταν και γίνονται και θα γίνονται τοιουτοτρόπως για τον απλούστατο λόγο ότι η κυρίως Μακεδονία ήταν, είναι και θα είναι χώρα καθαρώς Ελληνική, η οποία για να καταστεί Βουλγαρική, απαιτείται ουδέ λιγότερο και ουδέν περισσότερο παρά αφ' ενός μεν να στραγγαλισθεί ιστορία και η εθνογραφία, αφ' ετέρου δε να εξολοθρευθούν ούτε περισσότερα ούτε λιγότερα από τα ¾ του λοιπού πληθυσμού αυτής και να κατασκαφούν όλα τα σχολεία και οι Εκκλησίες και σύμπασες, μηδεμιάς εξαιρουμένης, οι κεντρικές πόλεις της Μακεδονίας, οι οποίες είναι αποκλειστικώς Ελληνικές, και επί τέλους να παραδοθούν στο πυρ και τις φλόγες όλα τα μνημεία, αρχαία, βυζαντινά, νεώτερα, μηδενός εξαιρουμένου, χωρίς να φεισθεί κάποιος μήτε αυτών των κρυπτομένων στα σπλάχνα της γης τα οποία είναι όλα Ελληνικά, και τότε, αλλά μόνον τότε, όταν σβεσθούν όλα τα φώτα της ιστορίας και της στατιστικής, της γεωγραφίας και της επιστήμης, τότε, όταν η Μακεδονία καταστεί απ' άκρου εις άκρον ένα μέγα

κοιμητήριο νεκρών, μία αγρία έρημος, μία χώρα ερέβους άνευ ιστορίας, άνευ παρελθόντος, άνευ παρόντος, άνευ μέλλοντος, θα καταστεί και χώρα Βουλγαρική.

Παναγιώτατε, για όλα αυτά εμείς δεν έχουμε κακία, αλλά υποφέρουμε καρτερικώς τις θλίψεις και τους διωγμούς και για να πούμε και κάτι τολμηρότερο, « ου μόνον δε, αλλά και καυχώμεθα εν ταις θλίψεσι, ειδότες ότι η θλίψις υπομονήν κατεργάζεται, η δε υπομονή δοκιμήν, η δε δοκιμή ελπίδα, η δε ελπίς ου καταισχύνει (Ρωμ. ε', 3-4). Και αυτό εμείς καλώς διδαγμένοι εκ των φωνών των Αποστόλων και ακολουθώντας άνωθεν και εξ απαρχής ακριβώς και θεοπνεύστως όλες τις παραδόσεις της Ορθόδοξου Εκκλησίας καθώς και τους κατά καιρούς διατυπωθέντες Πατριαρχικούς ορισμούς, ούτε κατ' όναρ (στον ύπνο) ποτέ διανοηθήκαμε να εργασθούμε με φυλετικά κριτήρια και υπηρετώντας σκοτεινούς κοσμικούς σκοπούς να παρεκκλίνουμε από το πνεύμα της Ορθοδοξίας και να καπηλευτούμε τον λόγο του Θεού, ο οποίος λέγει ότι: «ουκ ένι Ιουδαίος, ουδέ Έλλην. Ουκ ένι δούλος, ουδέ ελεύθερος. Ουκ ένι άρσεν και θήλυ. Πάντες γαρ υμείς εις έστε εν Χριστώ Ιησού» (Γαλ. γ', 28).

Ας επιρρίπτει σε εμάς η Βουλγαρική προς τις Δυνάμεις διακοίνωση πίεση συνειδήσεων, καταναγκασμούς θρησκευτικούς, απειλές και ψευδοσύνες, εμπρησμούς και καύσεις βιβλίων ιερών Σλαβωνικών, αφήνουμε ακέραια και ανέπαφα στους ηθικούς και φυσικούς εμπρηστές και ανδροφόνους, στους εκβιαστές και απαγωγείς και καταναγκαστές των Χριστιανικών και εθνικών συνειδήσεων του λαού μας, στους άνδρες αυτούς των αιμάτων και της ληστείας, τους οπαδούς του απαισίου κομιτάτου και τους ομοφρονούντες με αυτούς και συγκοινωνούντες σε αυτά τα άκαρπα του σκότους έργα τους.

Διά πάντα ταύτα, Παναγιώτατε Δέσποτα, και τα τοιαύτα, θεωρούμε καθήκον μας ύψιστο και απαραίτητο να διαμαρτυρηθούμε εν ονόματι της αληθείας και του δικαίου κατά των συρραψάντων το ψευδοπόνημα, το οποίο διαβάλλει και δυσφημεί τους εν Μακεδονία Ορθόδοξους Μητροπολίτες διά συκοφαντιών και ύβρεων, τις οποίες μετά βδελυγμίας και φρίκης αποπτύουμε. Εν καταστάσει δε δικαίας και επιβεβλημένης άμυνας τολμήσαντες να υψώσουμε λόγω της πονούσης και αιμασσούσης καρδιάς την κατώδυνη αυτή φωνή μας, ουδέ άλλο παρά της Υμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος εξαιτούμεθα, ει μη μόνον, όπως, λόγω αξιοχρέου εκκλησιαστικής προνοίας μελετήσει μετά των περί Αυτήν πεπνυμένων Ιεραρχών και βουλευφόρων του Γένους και εξεύρει τρόπο δια του οποίου τα εκτροχιασθέντα και υπό της βιαίας του ανέμου πνοής τεταραγμένα πράγματα να τεθούν στην οικεία θέση.

Ιδού νυν καιρός ευπρόσδεκτος, αντί της εις ύψος λαληθείσας αδικίας και ψευδοσύνης να ακουσθεί από του Πατριαρχικού Σου Θρόνου η σοβαρά και επιβάλλουσα της αληθείας φωνή. Ιδού νυν στιγμή κατάλληλη να δώσετε τόνο και ισχύ στην μετά πολλής συνοχής γεγραμμένη αυτή διαμαρτυρία μας, να αναβιβάσετε αυτήν στις υψηλές βασιλικές ακοές του ημετέρου ενδόξου και κραταιού Μονάρχου μας του οποίου να επικαλεσθείτε την υψηλή αυτοκρατορική ευμένεια προς πλήρη και τελεία ικανοποίησή μας και προστασία για τον σκληρό και ακήρυκτο περί εξοντώσεώς εναντίον μας αυτό πόλεμο του Βουλγαρισμού και για τον άδικο και ανόσιο διασυρμό και τις συκοφαντίες, τις οποίες υπό φαύλης προαιρέσεως και για σκοτίους σκοπούς εξήτησαν να επιρρίψουν στον Ορθόδοξο Ελληνικό εν Μακεδονία κλήρο και τον πιστό της Κραταιάς Βασιλείας Ορθόδοξο Ελληνικό λαό.

Επέστη τέλος η ώρα προκειμένου εκ του ύψους του Πατριαρχικού Σου αξιώματος δια φωτίσετε εν αληθεία την κοινή του πεπολιτισμένου κόσμου γνώμη, τους ισχυρούς της γης και τους μέγα δυναμένους εκείνους, στα χέρια των οποίων βρίσκονται οι τύχες των ασθενών και αδυνάτων, ώστε η φιλανθρωπία και προστασία των ευγενών και φιλανθρώπων και χριστιανικώς πεπλασμένων καρδιών τους παρέχεται σε ανάξιους και ποταπούς δολοφόνους, σε ευτελείς εμπρηστές και δυναμιτιστές, σε άνανδρους κακούργους, σε τέρατα ανθρωπόμορφα.

Ακράδαντη τρέφοντες την πεποίθηση ότι η Υμετέρα Θειοτάτη Παναγιότητα, καθ' ο έχει υψηλό και απαράβατο χρέος, εν πλήρει συναισθήσει του επικρεμάμενου επάνω μας κινδύνου, θέλει ενεργήσει τα πρόποντα και καθήκοντα προς τις παρούσες περιστάσεις, προσεπιδηλούμε καθηκόντως ότι εμείς ουδέν άλλο επιζητούμε ει μη την εν δικαιοσύνη και εννομία διαβίωση μετά πάντων των συνοίκων με εμάς λαών.

Εν Δράμα τη 20 Σεπτεμβρίου 1903

Ο Πρόεδρος Οι Δημογέροντες Οι Έφοροι Οι Επίτροποι

+ Ο Δράμας Χρυσόστομος».

Από τα ως άνω γραφόμενα του Μακεδονομάχου Μητροπολίτου Δράμας, μετέπειτα εθνοϊερομάρτυρος Σμύρνης Αγίου Χρυσοστόμου (+1922), δικαιολογείται απολύτως η προ ετών άμεση αντίδραση και απάντηση του Παναγιωτάτου Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου Α' έναντι των λεχθέντων τινός άφρονος εξ Ελλάδος, αμνήμονος και αγνώμονος δι' όσα μαρτυρικά πάθη υπέστη η Πρωτόκλητος και Πρωτόθρονος και Πρωτεύθυνος εν Ορθοδόξοις Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπόλιτις Εκκλησία προκειμένου οι εν ταις Μητροπόλεσι των Νέων Χωρών πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες να παραμείνουν Ορθόδοξες και *Ελληνικές «εσ αεί»*. Αναμιμνησκόμενος του γεγονότος τούτου ο Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος υπομιμνήσκει τα αυτονόητα, τα ενίοτε σκοπίμως υπό τινων ημετέρων και αλλοτρίων ψευδαδέλφων δήθεν λησμονούμενα και αμφισβητούμενα, σφραγίζει εφάπαξ τα απύλωτα στόματα ασεβούντων και διακηρυττεί τάδε: *«Μας ερώτησε κάποιος, κατά τρόπον προκλητικόν, προ τινών ετών, Παναγιώτατε, έχετε την Διασπορά. Διατί θέλετε και τις Νέες Χώρες; Και απηγήσαμεν αμέσως και ευθέως: Διότι μας ανήκουν. Ανήκουν εις την Μητέρα σας μαρτυρικήν Εκκλησίαν, η οποία έδωσε το αίμα της δι' αυτάς, διά να μείνουν επαρχίαι Ελληνικαί. Τας επροστάτευσε κατά τον Μακεδονικόν Αγώνα και πάντοτε, διαχρονικώς. Αποτελούν αναπόσπαστον τμήμα της πνευματικής και κανονικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Η σχέση μας δεν είναι ποσώς εθνοτυπική, είναι πολλώ μάλλον ευχαριστιακή, λειτουργική.*

Δεν αντιδικούμε με κανέναν, αλλά και δεν πρόκειται να απεμπολήσωμεν ποτέ τα δικαιώματα της Μητρός Εκκλησίας επί των Ιερών αυτής Μητροπόλεων εδώ εις την αγιοτόκον Θράκην, την αναμφισβητήτως Ελληνικήν και αιματοβαμμένην Μακεδονίαν, την υψηλόφρονα Ήπειρον και τας ερατεινάς νήσους του Αρχιπελάγους, διότι το αντίθετον θα ήτο προδοσία της Ιστορίας, της Πίστεως και του Γένους».

Υ.Γ.: Αφιερύται πανευλαβώς και αξιοχρέως στην ιερά και άληστο μνήμη των ως αθώα σφάγια της Πίστεως και του Γένους μαρτυρικός τελειωθέντων πατριαρχικών Μητροπολιτών, λοιπόν κληρικών και λαϊκών της Φαναριοσκεπάστου Μακεδονίας και Θράκης.